

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési ára:
Negyedévre 2 pengő

Száma: 20 fillér.

Szerkesztőség 107, kladóhivatali távbeszélő sz. 67.

Kossuth népe!

Ira: **Kecskés Lajos**
polg. iskolai igazgató.

Egy század távlatából nézzük március idusát. Volt titkos ünnep az elnyomatás alatt, hivalkodó magyar hitvallás a kiegyezés után, összefogó erő a csonka és megszállt Magyarország között Trianon idején és ma is van március 15. Mindig forradalom március, a pezsdülni kezdő élet, a hit forradalma.

Hinni a jobba, az igazságosabbra, a szebbe, ha nem volna ez a hitünk, meghalna a magyar. A mult sírjában kell hagyni a magyar hibákat és megdicsőíteni a magyar erényekben.

Minék nevezzük: szabadságnak, testvériségnek, egyenlőségnek, vagy másnak, mindegy? 48-ban ennek nevezték, ma mások a szólamok, de a lényeg egy. Ma is a legnehezebb, igaz magyarnak lenni. Igaz magyarnak jóban, rosszban, vérszen, viharban, nap-sütésben és árnyékban, ha a történelem felemel, ha a történelem rántkapos. Március nem a finoman mosolygók, a reménytelenek ünnepe.

Márciusban nem csuklunk össze s nem imádkozunk Vörösmartyval: »Vagy jöni fog, ha jöni kell a nagyszerű halál.« Ilyenkor nem hisszük ezt, nem valljuk ezt. 48. márciusában hittük, hogy birunk az osztrák elnyomással és a császár vakságával. 1526. márciusában hittük, hogy birunk a törökkel. A tatárjárás márciusában hittük, hogy megküzdünk Batu kán herceggel. A honfoglalás márciusában hittük, hogy lesz Magyarország.

A sors kereke nem egyformán szántott végig a nemzetet, de márciusnak mindig igaza volt, mert ma is élünk. 1944 márciusában pedig ne hirdesse senki, hogy elközelgett a magyar világ vége, míg a föld parasztja, a műhely munkása és a szellem

napszámosa a meg-megújuló magyar életet hirdeti. Mind-egy, hogy 48-ban hirdették, vagy most hirdetik, mindegy, hogy Kossuth honvédeknek barna attiláját lyuggatta a golyó, vagy Horthy füzöld egyenruhái állnak őrt a Kárpátnál.

Márciusban nem lehet a lélekharangot kongatni, hanem csak hinni és igaznak lenni és vállalni a legnehezebbet. Vállalni a magyar hitvallást, mint azt Kossuth vállalta, akinek neve egyéforrt az önálló független, a maga céljaiért a maga lábán járó Magyarország eszméjével s

adhatott volna e örökkévalóbat a nemzetnek, amikor a haza védelmében felmagasztosult nemzetgyűlés előtt mondotta: Én leborulok a nemzet nagysága előtt s csak azt mondom: annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban s Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg.

Ma is ezt vethetjük széles magyar mellet a felénk zuduló vihar ellen:

Magyarom! Ma is és mindenkor annyi erőt s akkor Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg!

Ünnepélyesen búcsúztatta Mohács társadalma a városból távozó honvédkötelékeket.

Az a meleg ragaszkodó szeretet, amellyel Mohács város társadalma szívvel-beszérellel a Mohácsron rövid időre üdülésre tartózkodott honvédalakulatokat megnyitva a búcsú napján is. Március 14-én a fogadalmi és református templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyeken úgy a katonai, mint a polgári hatóságok és a város nagyközönsége is részt vett. A fogadalmi templom zászlódiszben várta a honvédeket. Szentmisét *Patócs József* polg. isk. hittanár mondott. Szeretettel köszöntötte a honvédeket, kik Mohács véréztatta földjén adtak hálát a Mindenhatónak, hogy sok megpróbáltatás után jól kiérdemelt pihenésben részesülhettek. Örömkönyektől csillogó szemekkel hallgatták a mélyen hazafias szentbeszédet, mely továbbá áldozatokra buzdította őket, emlékeztetve hősi halált halt bajtársaikra.

Március 15-én a déli órákban a pályaudvaron zajlott le a hivatalos búcsúztatás. A felsorakozott honvédalakulatok előtt *Vitéz Szőnyi Alajos* polgármester mondott megható búcsúbeszédet. Három héttel ezelőtt — mondotta — mikor híre jött a városban, hogy sok sok honvéd jött városunkba kipihenni a megpróbáltatások nehéz hónapjait, megmozdult a város szíve. Gazdag és szegény egymással vetélkedve hozták ajándékaikat a magyar katonának. Ez a város nem kérdezte, hogy az ország melyik részében ringatták a hozzánk

jötték bölcsőjét néma kérdezte, hogy a bácskai róma illata, az erdők zúgása, Kárpátalja hegyi patakjai, vagy Rákóczi kuruc bujdosóinak bánata csillogott e szemetekből felénk, hanem csak azt nézte, hogy értünk, mind-annyiunkért, állatok helyét. Egy-másratalálás, a testvéri szív és kéz kézfogója volt e röpke kis idő, amit városunkban töltöttek. Az egyik alakulat bekeretezett díszes tablóban mondott köszönetet a város társadalmának, s a sok száz aláírás alatt a pecsétet egy tűzkereszt jelképezi. Nem ti tartoztok köszönettel, hanem mi, akikért elhagyatott otthonokat s hófőrtetegben, viharban állítotok meg helyeteket. Köszönjük nektek ezt a magyar helytállást. Most, hogy hazamentek szeretteitek közé Isten áldását kérjük minden lépésetekre. Szeretünk elkísér otthonaitokba, Mohács véréztatta mezejéről ne vigyetek mást csak szeretetet s azt a bizonyosságot, hogy Mohács bár a nemzet temetője volt valamikor, ez a föld csodát is tud művelni s a véréztatta földből nőtt virágok illata szívünk dobbanásával együtt a boldogabb jövő bizonyosságát hirdetik nekünk. Most, hogy Isten hozzádot mondunk Nektek lelketekből, szivetekből egy pillanatra se szakadjon ki az a mondat, amit a városnak ajándékozott tűzkeresztbe véstek: Mindent a Hazáért.

A polgármester szavai alatt a kemény katona szemekben a

szeretet és boldogság öröme csillant meg s a búcsúztatók körében is, kevés szem maradt szárazon. Az alakulat nevében *Miskolczy Lajos* mondott szívből jövő köszönetet Mohács város minden lakójának s Isten áldását kérte a városra. Majd az állomásparancsnok búcsúzott az alakulat vezetőitől. A kivonult leventezenekar indulói, a leventédíszszázad tisztelgése s a közönség zsebkendőlobogtatása mellett gördült ki a vonat a nótásajkú magyar legényekkel. Szívünk melegebben dobbant, szemünk fátyolosan tekintett a sok magyar arcba, de lelkünk örült annak, hogy hazatért honvédek iránt Mohács város társadalma annyira megindítóan áldozalkéző és példátadóan egységes volt.

A Földművesek Olvasókörenek márciusi ünnepsége.

Vitéz Patácsy Dénes ny. államtitkár, országgyűlési képviselő felszólalása.

A Mohácsi Földművesek Olvasóköre hagyományához híven ez évben is fehér asztal mellett ült meg március 15-ének ünnepe. Különös fényt adott az ünnepségnek, hogy azon megjelent *Vitéz Patácsy Dénes ny. államtitkár, országgyűlési képviselő* is.

Csomor László gimn. VIII. o. t. elszavalta a Nemzeti dalt, majd *Harczi Julika* és *Bükkös Mária* mondtak el egy kedves verset. *Fehérváry István* elnök, meleg szeretettel üdvözölte a megjelenőket, majd a Kormányzó *Urta* mondott köszöntőt. Ezt követően *Dr. Bartók Lajos* polgármesterh. főjegyző mondott ünnepi beszédet. A mély gondolatokban gazdag ünnepi beszédben történelmi visszapillantás után foglalkozott a mai magyarság súlyos felelősteljes kötelességeivel. Az első március 15-e mondotta a szent egyetértés, összefogás napja volt. Egység, egyetértés, kézfogás, ma is ez legfőbb kötelességünk, ugys kevesen vagyunk, mégha összefogozkodunk is. A cselekvő akarat hasson át ma is bennünket, mint az első március hatotta át a márciusi ifjakat. Ne legyen itt ma egyetlen parazita, protezsált, mihaszna, amerikázó, képzelt betegszabadságolt, egészséges, unatkozó, semmittevő, frontmögötti önkéntes rokkant, hanem izomfeszítő, dolgozó magyar! Ez az új reneszánsz alapeszméje, az összefogás és becsületes munka. Ma amikor — mint annyiszor —

ismét veszélyeztetett szabadságát és függetlenségét védi a nemzet Kormányzó Urunkra az eszményre tekintve és őt követve, merítsünk Kossuth ki nem fogó drága örökségéből, a kossuthi gondolat örök szellemi, politikai és erkölcsi erőtartálékából.

És minden igaz magyar, úgy őrizze nemzete szabadságát, függetlenségét, belső ellenállóerejét, hogy Kossuth Lajos a mai nemzedéknek is elmondhassa: „Leborulok a nemzet nagysága előtt.” A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *vitéz Patacsy Dénes* országgyűlési képviselő szólt fel.

— Mohács városába mindig örömmel jövök — mondotta, — mert megtalálom itt a nemzeti érzéstől átfűtött magyar szellemet. S erre a meggyőződéses, öntudatos magyarságra ma fokozottabb mértékben van szükség, mint bármikor.

Az ellenséges propaganda ma elsősorban a nemzet összetörésére irányul, mint 1918-ban. Akkor sem a magyar katona vesztette el a háborút, hanem idebenn a pátkányok fűrták meg a nemzet hajóját. Nem szabad ma sem, hogy hitelt kapjanak a csábító és fenyegető szírihangok. Ez a nemzet a maga 14 milliójával igen jelentős erő, ha egységesen, mindenre felkészülten, harcos katonaszellemben áll ki határainak megvédésére. Ma is mennyire hasonlítanak az idők a 48 eseményekhez s akkor egészen egyszerű és hiányos fegyverzetű csodát művelt a magyarság. Gyáva a magyar sohasem volt s bízza Kormányzó Urunk bölcs vezetésében a nemzet, ha becsüleiben, kitartásban és bátorságban továbbra is kitart dicső eszméi mellett, el kell jönnie a boldogabb magyar életnek és ebben a világban Mohács város társadalmá is az őt illető helyet foglalja majd el, amire Isten áldását kéri.

Vitéz Patacsy beszédét több ízben szakította meg a lelkes taps s a szónokot beszéde végén sokáig éltették.

Vitéz Szónyi Alajos polgármester felszólalásában örömeinek adott kifejezést, hogy a kör székházának átépítési tervét a földművelésügyi minisztériumban kedvezően fogadták s *vitéz Patacsy Dénes* közreműködésével sikerült 5000 pengő államsegélyt kapni, amit minden bizonylan újabb segélyek fognak követni. E kör 50 éves múltja is mutatja milyen eredményeket lehet elérni kitartó, egységbe foglalt munkával. A magyarság jövője is ezen múlik, főleg azon, hogy a fiatalok hogyan érzik át nagy nemzet építő feladatát. Ennek a fiatalságnak nevelésében elsőrangú feladat jut a magyar anyának. Az Isten minden bizonytalanságát bőségesen fogja megjutalmazni azokat a magyar anyákat, akik éjt nappallá téve formálják a szebb magyar jövőt gyermekeik lelkében. Egyben megköszönve *vitéz Patacsy Dénesnek* Mohács városával szemben megnyilvánult mindenkorai önzetlen lelkes szeretetét és támogatását, kívánja, hogy most, amikor politikai pályafutásának 25-ik évfordulóját érte el, adjon az Isten neki további erőt és egészséget, hogy továbbra is szolgálhassa a magyarság érdekét oly erővel és tüzes lélekkel,

mint ahogy azt a múltban és a jelenben is teszi.

A megjelentek lelkesen éltették a köszöntő elhangzása után *vitéz Szónyi Alajos* polgármestert és *vitéz Patacsy Dénes*t, aki közismert humorával, majd saját szerzeményű, izzó hazaszeretettől sugárzó verseinek elmondásával valóban felejthetlenné tette a Földművesek Olvasóköreinek hagyományos márciusi ünnepségét.

A Katolikus Legényegylet harmadik nagybőjti estje.

Vasárnap rendkívüli szép és élvezetes műsorral várta a Legényegylet a hallgató közönséget.

Az ünnepi előadó *dr Patton János* pécsgyárvárosi plébános volt, aki a tőle megszokott nagy szónoki készséggel, felkészültséggel taglalta a tanonckérdést. Nagy hatást tett mindenkiire a gyakorlati esetekkel átszőtt előadás. Kifejtette a tanonchiány okait. Ezeket nemcsak abban kell keresni, hogy a régi megszokott életformákkal szemben minden pályán nagy eltulodások és hiányok mutatkoznak, még csak a jobban jövedelmező pályák nagyobb befogadóképessége sem ad erre magyarázatot, hanem sokkal inkább az a tény, hogy nem tudjuk megszeretelni ifjainkkal az ipar különböző szakmáit. Nagyon sokat ront a helyzeten, hogy sokszor a tanoncot nem tekintik családtagnak, egész tanulóiéje alatt csak elriasztó példákat és oktatásokat kap, úgy hogy nemcsak hogy nem szeretheti meg munkáját, hanem ellen-szenvet érez saját szakmájával és így nem lehet tőle elvárni, hogy majd ő is megszerettesse masokkal ezt a foglalkozást.

Szavait ezután a nemzeti engesztelő gondolatok felé irányította. Rámutatott arra, hogy a nemzeti katasztrófák idején mindig nagy szentek támadtak, akik áldozatos életükkel kivívták az Istentől a nemzet fennmaradását biztosító isteni segítséget. Ma is sok ilyen engesztelő lélekre van szükség.

Ezután *dr Cserháti József*, a pécsmegyei leányegyesületek lelkiigazgatója vetített képek előadásában bemutatta Róma építészeti és természeti szépségeit. Bevezetőjében ismertette Rómának történelmi szerepét, a pogány és keresztény kultúra különböző fázisait; rámutatott arra, hogy Róma központja volt nemcsak európai, hanem a modern világ civilizációjának és kultúrájának: ezért érdemi meg az örök Róma elnevezést. Majd gyönyörűen sikerült színes felvételeit mutatta be. Sorra került Krisztus földi helytartójának, a pápának lakohelye a Vatikánállam, Róma legnagyobb templomai, legrégebb építészeti emlékei szökőkútjai, parkjai stb. A nagy műértéssel összeállított képsorozat felejthetetlen emléket hagyott mindenki-ben.

A műsoros estet két Mécsvers elszavalása és egy hangulatos színdarab fejezte be.

A város közönsége újra meggyőződhetett arról, hogy a Legényegylet dicséretreméltóan kapcsolódik bele a kultúrunkába.

A következő vasárnap ünnepi előadója *Hites Ferenc* gimnaziumi

igazgató lesz. Előadásának címe: Nemzeti öntudat a nevelésünkben.

Az előadás kezdete fél 6 óra.

Mit olvas és mit olvasson a tanuló.

A Szülők iskolájának negyedik összejövetele ismét nagy érdeklődés mellett zajlott le. A polgáriiskola énekkara *Katzenberger Erzsébet* tanárnő vezénylete mellett magyar dalokat adott elő, majd általános figyelem közepette *Liel István* gimn. tanár tartott gazdag tapasztalatokat eláruló előadást: *Mit olvas és mit olvasson a tanuló* címmel. A világ legrégebb könyvtárának homlokzatán — mondotta — Krisztus előtt 150 évvel ez a felírás diszlett: „A könyv a lélek gyógy-szere.” A könyv, az irodalom valóban ez volt, ez lehel és ez is lesz mindig, amíg rendeltetésének megfelel, míg az élet küzdelmeiben megbeszedt ember lelkének enyhet, írt nyújt. Az irodalom annyi szállal szövődik át az emberen, hogy lehetetlen megkülönböztetni saját magától.

Ez a megállapítás ma már nemcsak a felnőttekre áll, hanem a gyerekekre is. A mai gyermekek közül igen sok tíz esztendőskorára többet olvas, mint apai nagyapái egész gyermekségükben. A könyvnek óriási jelentősége van minden ember életében, de nemcsak nemesítő jó irányban, hanem pusztításban is.

A lélekpusztítás veszélye ott leskelődik minden könyv olvasó körül, legközelebb mégis a fejlődésben lévő ifjú lélekkel szemben. Ennek a veszedelemnek elhárítása a szülői ház és az iskola feladata s tisztában kell lennie azzal, hogy mit olvas a gyermek a serdülő, az ifjú előszeretettel, milyenek főhős-eszményei, koronként milyen könyveket adhatnak, illetőleg kell adnunk kezébe. A kor szempontja igen fontos, mert az a gyermek, aki nem szájajze szerint való könyvet kap, vagy nem mindig azt kap, előbb utóbb éppúgy más könyvforrások után néz, mint az, aki nem jut elég könyvhöz. A 10—12 éves gyermek mögött már bizonyos olvasási múlt van. Rendszeren sok mesét ismer s ezen olvasmányokról a nagyobb többség már bizonyos fölénnyel beszél. Az olvasmányok irányításában itt kezdődik az iskola és szülő szerepe fokozottabb mértékben.

Úgyes beszélgetés formájában ébren kell tartanunk a mese iránti érdeklődésüket és szeretetüket. A mesék világát az életre vonatkoztatva próbáljuk megfelelő beszélgetéssel meghosszabbítani a mesekorszakot s elvetni a magját már ekkor bizonyos olvasási dogmáknak. Benedek E. Magyar mese és mondavilág c. tiszoketes gyűjteményét, amelyik gyermek nem ismeri gyermek-kora szegény marad s lelki és nyelvi kincsek híjával indul további korszakai fele.

Ide sorolnak még Robinsont, Mark Twaint; Tamás urfi csinyei, Colliodi, Tuskó Matyi, Cooper könyvei Hevesi: Jelki A. kalandjai Kosáriné: Tibi kőteiei.

A 13—14 ik év a serdülés korának rejtett előkészítője, átmeneti évek. Kedves könyvek e korban

Rákosi J.: Kis Kelemen története, Rákosi V.: Hős fiúk, P. Tomka: A viszkoi hős fiúk, Pogor Ö. A tanár úr, May és Werne könyvei, Gárdonyi, Molnár P.: Pál utcai fiúk. Dickens Copperfield Dávid, Twist Olivér, Dombey és fia Gál Mózes, Stowe Tamás-bátyja kunyhója, Donászy könyvei, Utelírások A 14-ik évében eljut a gyermek a pubertás korához, mely a 17 ik életévéig terjed Sorsdöntő évek ezek s nagy megrázkódtatások ideje, nagy ellentétek viharok kora. Mohón esnek neki a könyvnek, melyekben a bennük lévő sok homályosság világossá válik, melyekben a zavaros lélek feleletet, megoldást kap.

A leg gondosabban ekkor kell megválasztani az alakuló lélek olvasmányait. A könyvek romboló munkája legjobban ebben a korban érvényesül. Vonakozik ez különösen az erotikai mozzanatok lefestő művekre; főként a gyönyörködtetésre szánt, a szerelmi élet kérdéseit előszeretettel tárgyaló szépirodalmi könyvekre. Pl. Dosztojevskij, Zola, Zilahy, Szabó Dezső, Móricz Zsigmond sötétlátású az életnek árnyékos oldalait még jobban kimélyítő munkáit az ifjú léleknek évekre elveheti lelki nyugalmát, ledöntheti ideálját. E kornak legkedvesebb olvasmányai Jókai, Gárdonyi Mikszáth, Herczeg, Toth Tihamér könyvei. A jó könyvek hatása alatt lassan felpattannak a serdülő előtt az emberi élet legmélyebb rugói. A zavaros lélekből irányításunk és a jó könyvek befolyása alatt leghiggadt, az erkölcsi értékeket ismerő és meggyőződéses ifju válik. Ez az ifju már nem fogad el mindent, amit az író elakar fogadtatni velünk. Az ilyen kiforrott egyéniségek kezébe — jölehet a nagy átlag általában csak később éri el ezt a lelki megállapodottságot — óvatosság mellett adhatjuk Zilahy Lajos, Szabó Dezső, Móricz Zs., Márai S. Mappasant, Flaubert, Anatole France könyveit. Nem szabad azonban sohasem felednünk, hogy a 17—18 éves ifju még nem felnőtt és a kialakultnak látszó ifju lélek is fejlődik.

Inkább vegyük észre az ilyen korban jelentkező speciális érdeklődést egy egy tárgykörrel kapcsolatban, természetstudományok, erkölcsi kérdések stb. Prohászka elmékedései, Babics Irodalmi tanulmányai s mennél több klasszikust adjunk e korban az ifju kezébe. Úgyelnünk kell, hogy a gyermek ne vigye túlzásba az olvasást. Legteljebb 5 könyvet olvasson a gyermek havonta, de azt alaposan lelki kincssé téve. Mi tehát az iskola és a szülő feladata: az állandóan alkalmas módon és időben s kellő bőségben a gyermek rendelkezésére bocsátani jó könyvet.

A káros könyv eltűlése helyett inkább jó könyvet adjunk a kezébe, nyerjük meg bizalmát s olvasmányai megválasztásában állandóan ellenőrizzük és irányítunk gyermekeinket, mert a jó írások maradandó, gazdag forrást fakasztanak ahonnan Kőlcsey örök szép szavai szerint: Jól sorsban intést, balban vigasztalást mindkettőben magasztal-

emelkedést, szív és észnemesülést merithetünk, de azok is csak úgy hatnak reánk, ha érzés és gondolkodás által sajátunkká tevők, ha saját magunkban ki-forrva lényünkhez kapcsolódtak, mint az esti szélben a virágillat, melyben megfürdött.

A kitűnő, praktikus tanácsokban gazdag előadást a nagyszámú hallgatóság lelkesen megtapsolta.

Március 21-én kedden *Staub Adám* gimn. hittanár *A kamasz élete és küzdelme* címmel tart előadást d. u. 5 órai kezdettel.

Szabadliceum.

A Dunántúl irányt jelölő szó éppúgy, mint a Drávántúl vagy Tiszahát. Ha tehát a Duna-Dráva és az Alpok által körülhatárolt földrajzi egységről beszélünk, akkor helyesebb a tudományos Pannónia elnevezés. Pannónia földje termékeny lévén már korán alkalmas volt emberi letelepedésre. Mindjárt a jégkorszak után a korai kőkorszak embere jelenik meg ezen a vidéken. Később a népek vándorútja itt halad el a Duna vonalán. Már korán kifejlődik a kőbányászat és az agyagedénykészítés.

A bronzkorban élénk összeköttetés volt Kelet és Nyugat között. Két karaván út vezetett itt keresztül. Egyik Itáliába, másik Kelet felé. Ez utóbbi Mohácson és Eszéken is átment.

A történelmi korszak a vaskorszakkal kezdődik, midőn a kelták telepedtek le. A kelták telepeit a rómaiak szállják meg s ezek lettek a magyar városok alapjai is. A rómaiak megerősítették a Duna vonalát. Mohács Altinum néven szerepel, de nem volt jelentősége, mert nem volt átkelőhely. Ez a szerep Dunaszekcsőnek jutott, idejártak a Duna-Tisza közéről a szarmaták vásárra. Mohács ebben az időben üdülőhely volt gyümölcsösökkel és szőlőkkel. A népvándorlás korában a gótok dúlják fel a Dunántúlt, a húnok is megszállják, de hosszabb ideig az avarok telepednek le, akik megerősített gyűrűvárokban az u. n. becsekben élnek. Itt halmozzák fel a rablóhadjáratokban zsákmányolt kincseket.

A szolgásgára alapított állam nem bizonyult tartósnak, a frankok átütő támadását kivéden nem tudják s Nagy Károly hadai előtt meghódnak. Ekkor jelennek meg a honfoglaló magyarok, akik elsősorban a Dunántúl dombos vidékét szállják meg. A legelőkelőbb törzsek itt telepednek meg, ami bizonyítja, hogy a magyarság nem nomád nép volt, hanem eredetileg is ilyen hegy-lapályos területen lakott. Árpád Fejér megyét, a horkák Zalát és Vast szállják meg, Verbúcsú, Lél és Botond utódai Tolna és Baranyát.

Az országépítés tehát Pannóniában kezdődik. Esztergom az első keresztény templom székhelye, Fehérvárt épül István király palotája. A pannonhalmi bányabéli és pécsváradi kolostorból indul ki a kultúra. Polgári és társadalmi rend alakul ki. Pécssett nyílik meg az első magyar egyetem, innen való az első magyar író. A Dunántúlt ezt az elsőbbséget a török hódoltság

idejében megtartja. Minden nagy gondolat innen indul el, de a megvalósítás már Kelet és Észak hivatása.

A reformeszmé Széchenyivel és Vörösmartyval, a kiegyezés Deákkal innen indul el. De itt terem meg a népi gondolat is. Kodolányi, Illyés, Németh, Féja dunántúliak. A Dunántúl történelmi szerepe a kiegyenlítés államfenntartó koncepciójának felismerése. Harcolni Kelet és Nyugat ellen. Eppen ezért — fejezte be lelkes magyar érzéssel tudományos megalapozással felépített előadását *dr Várkonyi Nándor* egyetemi magántanár, a Sorsunk szerkesztője — a mai magyar tudós nemzedék legfontosabb tennivalója, felfedezni és kutatni a Dunántúl hagyományait, értékeit kimutatni, hogy irányítótul és erősítőül szolgálhasson a magyar jövő felépítésében.

Dr Várkonyi Nándor Pannónia multjáról tartott előadását lelkesen megtapsolta a közönség, mely végig feszült figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatta a magyar építést szolgáló szép és igaz előadást.

Március hó 23-án A trubadurok és minäsängerek világáról tart előadást *dr Bajcsa András* a pécsi Szabadliceum igazgatója.

A gimnázium március hó 15-ki ünnepe.

A gimnázium ifjúsága és tanári kara március 14-én az utolsó óra keretében idézte a márciusi történelmi nap jelentőségét. Az alsósok Kis-önképzőkörre rendezte az ünnepeket az intézet tornatermében. A szöveg elnevelése után *Bereczky Ödön* IV. o. tanuló elszavalt a Nemzeti dalt. *Neumayer István* IV. o. t. az önképzőkör elnöke tartalmas ünnepi beszédében méltatta a nagy nap jelentőségét, majd utalt a mai idők sorsuöntő fontosságára s hitet tett az ifjúság nevében, hogy egyszálalig megállják helyüket, ha újra út a szabadságharc órája, a márciusi fiatalok példáját követve. Gráf Lénárd Sajó Sándor Kossuth c. költőmennyet szavalt. *Kecskés Pál* IV. o. t. részletesen fejtegette, mitörtént március idusán. *Gézy János* II. o. t. K. Tóth Lenke: Márciusi ifjak c. versét szavalt, majd a vegyes énekkar Kodály: Langyel László c. zenés népi játékot adta elő *Kövesi József* tanár vezetésével. *Decsi Ferenc* III. o. t. elszavalt Petőfi: A magyarok Istene c. ma is időszerű versét. A lelkes kis ünnepegyet a Himnusz eléneklésével ért véget.

HIRES

Kitüntetett vízicserkészek. *Vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc* főcserkész uszvamentett életmentésért a mohácsi 620. sz. Buvár Kund vízicserkész csapat örsvezetőjének *Bánhidya Lajosnak* és segédörsvezetőjének *Lesching Józsefnek* az életmentő kitüntetését, míg *Eckert József* segéd-tisztnek csónakkal történt életmentésért a dicséző elismerést adományozta. A kitüntetések átadása későbbi időpontban ünnepléses keretek között lesz.

Honvédüzenet. *Glück Károly* németbolyi lakos szeretettel üzeni családjának, testvéreinek, rokonainak, a Németbolyi r. k. legényegyletnek, jóbarátainak, hogy jól van s ne aggódjanak érte. Táb. posta sz. B. 429.

Eljegyzés. *Dr. Pál István* orvosszázados eljegyezte *Bence Saroltát* (Minden külön értesítés helyett)

Márciusi ünnepség március 19-én. A ellenséges zavaró repülés miatt meg nem tartott márciusi ünnepséget Mohács megyei város a leventékkel karöltve március hó 19. napján ugyanazon programmal délelőtt 10 órakor a Hősök emlékműve előtt tartja meg, amelyre Mohács város társadalmát ezuton is meghívja és elvárja a város polgármestere és a leventeparancsnok-ság.

Lelekigyakorlat felnőtteknek. A mohácsi intelligencia részére szombaton *március 18-án este 7 órakor* a gimnázium tornatermében *P. Faddi Otmár* ferences atya, simontornyai házfőnök tart előadást, amelyre a gimnázium igazgatósága ezuton is meghívja az érdeklődőket.

Halálozások. *Dudás Béla* főhercegi lakos életének 36 ik évében március hó 10-én elhunyt. Temetése 12-én volt nagy részvét mellett a mohácsi r. k. temetőben. Halálát özvegye, gyermekei és kiterjedt rokonság gyászolja.

Gulyás Jánosné sz. Pécsi Mária életének 66 ik évében március 13-án elhunyt. Temetése március 15-én volt nagy részvét mellett. Halalát férje *Gulyás János*, gyermekei unokái és kiterjedt rokonság gyászolja.

Költségvetés miniszteri tárgyalása. *Vitéz Szönyi Alajos* polgármester és *Herger Zoltán* főszámtanácsos legutóbbi budapesti látogatásuk során Mohács város 1944 évi költségvetésének miniszteri tárgyalására is sor került. A költségvetést a miniszterközi bizottság változatlanul elfogadta, aminek következtében úgy a 80 %-os pótdadó, mint a 6 %-os kereseti adó változatlan marad, ez azonban csak úgy sikerült, hogy a kormányzat a múlt évi 135 000 P ös államsegély helyett 240 000 pengő segélyt ad. Az igen jelentős államsegélynek biztosítása Mohács város emelkedő pénzügyi és gazdasági emelkedésének újabb bizonyítéka s ezen eredményért úgy *vitéz Szönyi Alajos* polgármester, mint *Herger Zoltán* főszámtanácsos büszkék lehetnek.

Baross közlemény. Közöljük a város közönségével hogy a 12 es számú cukorjegyre a hatósági buzaggyöngy kerül kiosztásra személyenkint illetve jegyenkint 18 dkgr. A buzaggyöngy minden cukorúsításra kijelölt fűszerüzletben igényelhető. A hajdina és a rizs a legközelebbi időben kerül kiosztásra.

OTI pénztár Mohácson. Az OTI székház tárgyában, mint arról már több ízben beszámoltunk, újabb elvi határozatot hozott az OTI, kimondván, hogy Mohácson vissza kell állítani a kerületi pénztárt. A székház építésének így tehát már elvi akadályai nincsenek, annak megvalósulása kizárólag az építési anyag beszerezhetőségén múlik.

Közgyűlés a református körben. A Földművesek Olvasóköre március hó 19. napján délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgysorozatán a *Mezőgazdasági gépszövetkezet megalakítása* szerepel. Hátározatképtelenség esetén a közgyűlést március hó 26-án tartják meg.

A gimnázium a Polgárok Olvasóköreben. A városi gimnázium fú Kongregációja március 12-én nagy érdeklődés mellett vándorgyűlést tartott a Polgárok Olvasóköreben *Staub Adám* gimn. hittanár vezetése mellett. A nívós s mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott műsor keretében a magyar népi írók és költők műveiből adtak elő a szereplők s sok meleg sikert arattak.

Faigénylés. A Mohácsi volt Urbéreszek Közbirtokossága Harczi zátonyi erdejéből kiosztásra kerül 1200 ürméter fa. Mindazok, akik e fából igényelni óhajtanak adjanak be a közzételti ügyosztály 1. számú helyiségében igénylést. Ehhez a nyomtatványt az 1. sz. helyiségben az igénylők átvethetik. Az erdőbirtokosság tagjai e fából nem igényelhetnek. A fát az erdőbirtokosság erdejében kell átvenni. Igénybejelentést a hivatal csak március 22-én délig fogadhat el. E fából elsősorban a szerényebb anyagi viszonyok között levők kaphatnak, amennyiben pedig kellőszámú igénylő nem jelentkezik, úgy mások is.

Meghívó. Az *Első Mohácsi Temetkezési Biztosító Egyesület* 1944. évi március hó 24-én délután 2 órakor az Ipartestület székházában tartja évi rendes közgyűlést, melyre úgy a rendes, mint a rendkívüli tagokat meghívja, a rendkívüli tagok azok, akiknek tagsági könyvükbe 5 pengőről szóló nyugta van csak, újra felvételük és tagsági jogaik biztosítása és a módosított alapszabályok ismertetése céljából jelenjenek meg. Elnökség.

Gyalogjáró program végrehajtása. Mohács város képviselő-testülete által legutóbb elfogadott második gyalogjáró program értesüléseink szerint valószínűleg még ez évben nemcsak hogy megindulhat, hanem be is fejeződhet, mert sikerült a városnak erre vonatkozó fedezetet teljes egészében biztosítani.

Fegyverek és talált tárgyak árverése. A mohácsi rendőrkapitányság közli, hogy március 28-án délelőtt 9 órakor I. em. 7. sz. helyiségében talált tárgyak és fegyverek árverése lesz. Fegyverárverésen csak vásárlási engedéllyel rendelkezők vehetnek részt.

Országos vásár Mohácson. Március hó 20-án, hétfőn országos vásár lesz melyre vészmentes helyről mindennemű állat felhajtható.

Cukorrépatermelés. Mindazok, akik az 1943 évben cukorrépat termeltek termelési kötelezettség nélkül, cukorgyár, szeszgyár vagy külön hatósági engedély alapján, kötelesek az 1944. évben cukorgyár vagy szeszgyár részére az előző évi vetésterület-hez képest legalább 10 %-kal nagyobb területen cukorrépat termelni.

Jelentkezés haderőnkivüli repülőképzésre. A Magyar Aero Szövetség a haderőn kívüli repülőképzésre való jelentkezést március hó 31 ig meghosszabbította. Az érdeklődő ifjúság részletes felvételi tájékoztatót a Magyar Aero Szövetség-nél (Budapest V. Vigadó u. 2) kérhet.

Fatermelők figyelme. Az a fatermelő, akinek évi vágás-területe — erdőgazdasági birtok-egységként — 10 kat. holdat eléri vagy meghaladja, köteles az általa kitermelő szerfa vagy tűzifa-készleteket kéthavonként bejelenteni. Az egyes kéthavonkénti bejelentésekben az előző kéthavi időszakra vonatkozó termelési adatokat feltüntetni nem szabad.

Közgyűlés. A mohácsi Gazdakör rendes évi Közgyűlését folyó hó 5 én tartotta, melyen a következő tisztikart választották: Elnök: Bubreg Illés, Alelnök: Sárkity Pál, Ügyész: dr László Márton, I. Jegyző: Kovácsics Antal, II. Jegyző: Bubreg János, Háznagy: Verbán József, I. Könyvtáros: Kindlein József, II. Könyvtáros: Zombori János, Pénztáros: Pánity Milán, Ellenőr: Filákovics Milyás. Számvizsgálók: Kocsai András, Peszt János, Bak Mihály. Választmányi tagok: Bárác Máttyás, Béregi Antal, Gonda József, Bari Antal, Kóvári István, Cselinác Antal, Patacsi András, Filákovics István, Szeibold Antal, Siklósi József, Páj János, Simonovics András, Hernádi János, Bárác János, Bérces András, Jaksics János, Mészáros Imre, Gyurek János, Kunovszki János, Késitty János, ifj. Dapeai Máttyás.

Új jelzések ellenséges beépülések esetére. (MTI) A honvédelmi miniszter legújabb rendelete az ellenséges légitervekenység irányba és mértéke tekintetében új, rádió kereszttől történő közléseket rendszeresít. Ez a két új jelzés „Légi veszély” és „Zavaró repülés” közlése. „Légiveszély” közlése azt jelenti, hogy a megnevezett riasztó körzet területét az ellenséges repülőgépek megközelítették. A „zavaró repülés” a légiveszélynél már többet jelent s hasonló eset forog fenn, mint légvédelmiriadó esetén. A zavaró repülésnél nem nagyobb kötelék, hanem csak néhány ellenséges repülőgép készül behatolni a riasztó körzet légterébe. A két új jelzés közlése Budapest I. hullámhosszán történik, úgyszintén a légiveszély és zavaró repülés állapotnak feloldása. A magyar rádió műsoradásának megszüntetése az ország lakossága számára külön légo jelzést még nem jelent, aggodalomra még nincs okunk, csak ezután állítsuk be rádióinkat Budapest I. hullámhosszára, hogy az esetleg bekövetkező légoltalmi jelzéseket meghallgassuk. A légoltalmi őrségparancsnokok — minthogy nincs minden házban rádió — szervezzék meg a lakóházakon belül egymás kölcsönös értesítését. A mohácsi riasztókörzet földrajzi elnevezését a polgári légoltalm szervezetin keresztül a hatóság megfelelően közölte. — A zavaró repülés közlésének tudomásulvétele után az épületben ajánlatos ugyanazokat a tenni-

valókat végrehajtani, mint légi riadó esetén, az óvóhelyre levonulni azonban nem kell, csak ajánlatos. Az elsőtűflést, azonnal végre kell hajtani. A gyalogos közlekedést zavaró repülés esetén sem nappal, sem éjjel beszüntetni nem kell. Lámpagyújtás után közúti forgalomban résztvevő járművek kötelesek azonnal megállni és lámpájukat eloltani. Nappal azonban folytathatják útjukat. A zavaró repülésről a közterületen lámpagyújtás után abból is értesülhetünk, hogy a közvilágítási lámpákat ugyanúgy, mint a riadó esetén teljesen kioltják.

Anyakönyvi bejegyzések 1944 március 10 től március 17-ig.
Születések: Páj György, Kender Julianna, Kovács Anna.
Házasságkötés: Rüll Henrik Imre és Bódis Teréz.
Halálozások: Kovácsics Péter 65 éves, Öhlmüller Máttyás 27 éves, Kárász Karolin 82 éves, Dudás Béla 36 éves, Gulyás Jánosné 66 éves, Heréb István 77 éves, özv. Szidonya Lukácsné 67 éves, özv. Vörös Györgyné 73 éves, Breitung Ferencné 37 éves, Késity János 64 éves, Kiss Mária Erzsébet 11 napos.

SPORT.

Bajnoki rajt március 26-án.
 Március 26: Mohács—Pvsk—DVAC—ZsSE, PSE—PEAC, PTSE—BTC, PCSE—MSE.
 Április 2: MSE—DVAC, ZsSE—KSE, PVSK—PTSE, BTC—PSE, PEAC—PCSE. Mohács szabad.
 Április 9: Mohács—PEAC, KSE—BTC, DVAC—PVSK, PTSE—PSE, PCSE—ZsSE.
 Április 16: BTC—Mohács, ZsSE—MSE, PVSK—KSE, PEAC—PTSE, PSE—PCSE.
 Április 23: PSE—Mohács, PVSK—MSE, BTC—DVAC, PEAC—KSE, PTSE—PCSE.
 Április 30: Mohács—PTSE, KSE—PSE, DVAC—PEAC, MSE—BTC, ZsSE—PVSK.
 Május 7: Mohács—PCSE, BTC—ZsSE, PEAC—MSE, PSE—DVAC, PTSE—KSE.
 Május 14: KSE—Mohács, DVAC—PTSE, MSE—PSE, ZsSE—PEAC, PVSK—PCSE.
 Május 21: MSE—Mohács, DVAC—KSE, ZsSE—PTSE, PVSK—PEAC, BTC—PCSE.
 Május 28: Mohács—ZsSE, KSE—MSE, PEAC—BTC, PCSE—DVAC, PSE—PVSK.
 Június 4: Mohács—DVAC, BTC—PVSK, PSE—ZsSE, PTSE—MSE, PCSE—KSE.
 Előállók a pályaválasztók.

Felelősszerkesztő:
DR SZKLADÁNYI LÁSZLÓ
 Laptulajdonos és kiadó:
FRIDRICH OSZKÁR

OMNIA FILMSZÍNHÁZ
 Március 17—18—19
Enyém vagy
 Március 21—22
Életem Japáné

Olcson eladó egy drb
Csepel motorkerékpár.
 Megtekinthető:
Wittéknél.

Nyílttér.

(Az ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejthetetlen halottunk

Dudás Béla

elhúnyta alkalmából a temetésen való megjelenésükkel, vagy részvétik bármily módon való nyilvánításával mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezúton halás szívből jövő köszönetünket.

Külön köszönetet mondunk a Főhercegi Uradalom tisztviselőinek és alkalmazottainak a temetésen való megjelenésükért és a küldött koszorúkért.

1944. évi március hó.

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejthetetlen halottunk

GULYÁS JÁNOSNÉ

temetésén való megjelenésükkel, vagy részvétikifejezéssel, koszorú és virágok küldésével fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezúton halás szívből jövő köszönetünket.

Mohács, 1944. március hó.

A gyászoló család.

Vadonat új

GYERMEKKOCSI

eladó. Cím a kiadóban.

Szalmáért trágyát adunk

Mohácsi Malomipar Rt.

Szülők és göbék eladók

Cím a kiadóhivatalban.

Különbajáratú bútorozott szobák kiadók

Széchenyi tér 13.

ELADÓ a szőlőhegyi iskolával szemben fekvő 758 négyszögöl

sarok=telek lakóházzal,

mely áll egy szoba, konyha, éléskamra és előszobából.

Érdeklődni lehet: **Tisza István u. 31. szám alatt.**

KÁTRÁNYFEDÉLMEZ és SZIGETELŐLEMEZ legolcsóbban BOJTÁR JÁNOS kereskedőnél, Szentháromság utca 7. szám alatt szereshető be.

SÜRGŐSEN ELADÓ Baranyában, szép kilátású helyen a hegytetőn, az autóbussz-megállótól 25 percre fekvő, szőlőbeültetésre igen alkalmas

6 lánco föld egytagban épülettel együtt.

A föld fele egyéves lucernával van bevetve. Az egész terület gazdálkodásra igen alkalmas. Megközelíthető Hercegmárok vasútállomásról.

Cím: **özv. Papp Istvánné** baromfikereskedő Újvidék, Horthy M. sugárút 19.

Laptalót és húzóhálót keresek megvételre halászathoz érto nagy halászok részére, a gemenci nagy Dunára és mellékágakra. **Dr. Isgum Ádám** Tolna.

Piaci árak: a szerdai heti piacon:

Buza	43 25 p
Rozs	40 25 p
Takarmányárpa	39 25 p
Sőárpa	43 25 p
Zab	43 25 p
Csőves tengeri	— p
Morzsolts tengeri	34.— p
Bab, fehér	80.— p

ELADÓ 1 db 7 éves és 1 db 5 éves pirostarka **FÉLVÉR**, 1 db 26 hónapos **TELIVÉR**, pirostarka 6 és 7 hónapos **YEMHESEK**, 1 db piros-tarka félvér **ÜSZÖ** 17 hónapos. Törzskönyvezett prima áru. Cím: **Kesztesi József** k. gazda. Cserdi 2.

ÉRTEŚÍTÉS!

Tisztelettel értesitem Mohács és vidéke nagyérdemű építető közönségét, hogy több évfővárosi tartózkodásomból visszatérve **Felső-Dunator 25. szám alatt**

építővállalatot

létesítettem. Minden igyekezelem oda irányul, hogy megbízóimnak megelégedését a legteljesebb mértékben kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kérve maradok kiváló tisztelettel

Wásznér Károly

képesített kőművesmester Mohács, Felső-Dunator 25

Műszerészszakmát szerető **TANONCOT** felveszek: **REZES FERENC** műszerész Horthy Miklós út 27.

Zrinyi utca 17. számú

ház eladó.

Töltőtollak, tühegyütollak javítását vállalom:

Fridrich Oszkár könyvkereskedő, Mohács

ÉRTEŚÍTÉS!

Tisztelettel értesitem Mohács és vidéke uri közönségét, hogy **Rupplános** szabómester a mohácsi városhaza épületben levő **szabóüzletét**

március hó 1-től átvettem. Tisztelettel kérem úgy a saját, mint Rupp úr régi rendelőinek és ismerőseinek további pártfogását a legjobb és pontos kiszolgálás alapján. Hazafias tisztelettel

LEMEL BÉLA szabómester. Elsőrendű munka!

M E G H Í V Ó.

Mohács és Környéke Borértékesítő és Anyagbeszerző Szövetkezet 1944. évi március hó 24 én délután 4 órakor Mohácson, Kossuth Lajos utca 61. szám alatt tartja évi rendes

közgyűlését

amelyre tagjait tisztelettel meghívja az **Igazgatóság.**

T á r g y s o r o z a t:

1. Igazgatóság jelentése.
2. 1942. és 1943. évi mérleg ismertetése.
3. Felszámolás kimondása.
4. Indítványok.